

LÜHIKROONIKA

- 1. novembril korraldas kohanime-nõukogu Paides XV Eesti kohanimepäeva. Kohanimenõukogu liikmed, ajaloolased, genealoogid ja koduloolased kõnelesid kodukandi (Järva-Jaani ja Paide linna) kohanimedest. Peeter Päll rääkis kohanimedest haldusreformi pöörisel ja Marje Joalaid tutvustas Ambla kihelkonna kohanimedest.

- 1.–2. novembril toimus Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis ja Eesti Rahva Muuseumis lasteaiaõpetajate eesti keele õppeseminar „Mäng on väikese inimese töö”. Seminari eesmärk oli tutvustada lasteaiaõpetajatele võimalusi emakeelepõhiste kultuuriväärtuste kujundamiseks. Esimesel päeval kirjandusmuuseumis esinesid Haide Männamäe ja Toomas Tross (Piip ja Tuut Teater), Ülle Kuusik (Hariduse Tugiteenuste Keskus), Helena Grauberg (Tartu Mänguasjamuuseum), Astrid Tuisk (EKM), Pille Arnek (kirjastus Avita). Eesti Rahva Muuseumis esines Janika Oras (EKM) ja toimusid praktilised töötöad: Virve Tuubel (ERM) juhendas töötuba keelekatla näitusel ja Mare Kitsnik (TLÜ) juhendas töötuba „Keelemängu rõõm”.

- 1.–3. novembrini peeti Eesti Rahva Muuseumis ja Eesti Kirjandusmuuseumis viies Eesti digihumanitaaria konverents „Avatud litsentsid, avatud sisu ning avaandmed digihumanitaaria arendamise võimalusena”. Sel aastal oli konverentsi fookuses teabe võimalikult avatud kättesaadavus, see teema oli oluline seoses Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumisega, olles üheks sammuks Eesti avatusele suunatud digitaalse visiooni juurutamisel ja rahvusvahelisel levitamisel humanitaarvaldkonnas.

- 3. novembril toimus järjekordne sarja „ERA tuleb külla” üritus: Setomaal

Seto tsäimajas Värskas esinesid Andreas Kalkun („Setode „avastamisest” ja seto rahvaluule kogumise algusest”), Kärri Toomeos-Orglaan („Kirillitsas kirja pandud seto jutusõ”) ja Inge Annom („Lutsi maarahvast”).

- 3. novembril tähistati Tallinna Ülikooli humanitaarteaduste instituudi ja Emakeele Seltsi kõnekoosolekuga rakenduslingvistika professori Krista Kerge 65. sünnipäeva. Ettekannetega esinesid Halliki Põlda („Urija kriitiline pilk juhendamist kirjeldavatele tekstidele”), Helin Puksand („Eesti kool ja emakeeleõpetus”) ja Merilin Aruvee („Tekstid põhikoolis: kirjaoskuse sõlmküsümü”).

- 8. novembril Tartu Loodusmajas toimunud V looduskirjanduse seminaril „Kalad ja linnud” oli külas kirjandusteadlane ja Baturini-spetsialist Ann Viisileht.

- 10. novembril pidas Tallinnas Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse teadusseminaril „Haigus kui nähtus ja metafoor Madis Kõivu dramaturgias” ettekande UTKK teadur Piret Kruuspere. Kirjanik Madis Kõiv on ühes usutluses end määratlenud kui nn kahe elu invaliidi. Esineja vaatles haiguse kujutamist eeskätt kirjaniku draamaloomingus, nt haigusega (tiisikuse, neurootiliste vaevustega) seostuvaid motiive: kehalisus, trauma ja traumaatiline mälu, hirm ja paanika, invaliidsus, iiveldustunne ja oksendamine.

- 10. novembril esinesid Viljandimaal Kärstna mõisas ettekannetega ERA teadurid (sarjas „ERA tuleb külla”): Risto Järv („Eesti Rahvaluule Arhiivist ja eesti rahva muinasjuttudest”), Inge Annom („Hundi patutunnistus”. Zanripiirid loomamuinasjuttudes”), Kärri Toomeos-Orglaan („Naise tegelaskujust Eesti

imemuinasjuttudes”) ning Rein Saukas kahe ettekandega („Jakob Hurda kaastöölised Tarvastu ja Helme kihelkonnas” ja „Vanasõnu ja mõistatusi”). Seminar korraldati koostöös Mulgi Kultuuri Instituudiga.

- 10. novembril toimus Tallinna Ülikoolis esimene TÜHI *pop-up* seminar, kus tutvustati Tartu Ülikooli emakeeleõpetuse professori Martin Ehala vastset raamatut „The Signs of Identity: The Anatomy of Belonging” (New York: Routledge, 2017). Autor on välja pakkunud uue algupärase identiteediteooria, mida ta nimetab identiteedi märgiteooriaks. Selle kohaselt on iga identiteet oma olemuselt märk, nii nagu märgi mõistet kasutatakse semiootikas ja keeleteaduses. See tähendab, et identiteedil nagu teistelgi märkidel on kaks poolt – tähistaja ja tähistatav. Raamatut analüüsisid TLÜ õppejõud Liisi Keeudus, Daniele Monticelli, Marek Tamm ja Aaro Toomela.

- 10.–11. novembril peeti Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus ja Tallinna Linnaarhiivis reformatiooni 500. aastapäevale pühendatud konverents „Reformatsioon – tõlgendused ja tõlked”. Esinesid preester Philippe Jourdain, Tiina Kala, Kaspar Kolk, Jüri Kivimäe, Madis Maasing, Kristi Viiding, Janika Päll, Meelis Friedenthal, Jonas Jakobson, Krista Kodres, Merike Kurisoo, Katre Kaju, Kristiina Savin, Iveta Leitane, Tiitu Reimo, Toomas Siitan ja Priit Rohtmets.

- 13. novembril tähistati Tartu Ülikoolis ajakirja *Journal of Ethnology and Folkloristics* 11. sünnipäeva sümposiumiga „Humanitaaria rahvusvahelises ja rahvuslikus teadusruumis”. *Journal of Ethnology and Folkloristics* loodi 2007. aastal Tartu Ülikooli, Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Kirjandusmuuseumi ühise ajakirjana. Etnoloogia ja folkloristika kõrval avaldatakse uurimusi museoloogiast ning kultuuri- ja sotsiaalantropoloogiast.

- 14. novembril sõitis ERA külla Viljandimaale. Kolga-Jaani koolis esinesid Janika Oras („Kolga-Jaani kuulsused

Eesti Rahvaluule Arhiivis”), Astrid Tuisk („ERA tänapäeval: andmebaasid ja rahvaluule kogumine”), Sæde Tatar („Julged unistused”) ja Aado Lintrop („Üks mansi jutt ERA soome-ugri kogudest”).

- 17. novembril peeti Tallinna Ülikoolis 13. muutuva keele päev teemal „Püsivus ja muutuvus keeles”. Teemapäevaga tähistati TLÜ eesti keele professori Reili Arguse 50 aasta juubelit. Esinesid Mare Kitsnik („Eesti keele kui teise keele funktsionaalne ja lingvistiline areng”), Rita Anita Forssten, Liljana Skopinskaja („Comparative analysis of idiom selection between two Estonian form 6 EFL textbooks from 1982 and 2014: Reflecting changes in idiom teaching”), Éva Dékány („New relative clauses in Khanty”), Ekaterina Georgieva („Modal non-finite clauses in Udmurt”), Heiki-Jaan Kaalep („Netikeele kirjakeelestumisest”), Helle Metslang, Külli Habicht („Kirjakeel läbi sajandite: vahekeelne, emakeelne või midagi kolmandat”), Liina Pärismaa („Lauseeituse vormivalikutest XVII–XVIII sajandi põhjaeesti kirjakeeles”), Natalia Vaiss („Kui „partitiivsed” on partitiivverbid? Keeleõppija vaatenurk”), Carl Erik Simmul („Kontekstuaalsed konverbid eesti kirjakeeles: *des-* ja *mata-*vormi polüsemias”), Andra Rumm („Eriküsimuste vastused eesti suulises suhtluses”), Renate Pajusalu, Maria Reile, Piia Taremaa, Tiina Nahkola, Tereza Špongolts („Relatiivlauseid ruumiliste viitevahenditena eesti, soome ja vene keeles”), Virve-Anneli Vihman, Marilyn Vihman („„Lähme mints”: ühest produktiivsest morfofonoloogilisest mallist”), Annika Hussar, Tiina Rüütmaa („Muutuv keel ja eesnimed”), Evar Saar („Võrumaa suurtaalude põllunimedest”), Mariko FASTER, Hipp Saar („Eesti lehmanimedest”).

- 17. novembril käis ERA külas Kodaveres. Koostöös Juhan Liivi Muuseumiga korraldati seminar, kus esinesid Ave Goršič („Killukeski ERA ajaloo”), Liina Saarlo („Rahvaluulekogud kogukonnale: Kodavere veebivärv”), Mall Hiimäe („Lõevuke, piäske ja teised

linnud Kodavere rahvapärimses”) ja Astrid Tuisk („Lapsepõlv, mängud ja mängimine”).

• 21. novembril peeti Eesti Kirjandusmuuseumis valgevene rahvakultuuri tutvustav seminar, kus Alena Leshkevich pidas ettekande teemal „Valgevene vastlanädal tänapäeval ja selle lokaalsed erijooned”.

• 21. novembril toimus Tallinna Tehnikaülikoolis konverents „Mitu sammu on terminitööst kõrgkooliõpikuni?”, mille korraldasid Haridus- ja teadusministeerium, SA Archimedes ja Eesti Rakenduslingvistika Ühing. Esinesid Piret Kärtner ja Asse Sild (HTM), Kadri Sõrmus ja Kelly Parker (HTM), Arvi Tavast (Qlaara Labs), Toivo Järvis (Eesti Maaülikool), Mart Noorma (TÜ), Ivo Volt (TÜ kirjastus), Toomas Hiio (Eesti Sõjamuuseum), Andres Arend (TÜ) ja Ülle Sihver (Eesti Maaülikooli keelekeskus).

• 22. novembril toimus Tartu Loodusmajas VI looduskirjanduse seminar „Kalad ja linnud”. Arutluse all oli Tomas Bannerhedi romaani „Kaarnad”, mõtiskleti ka lindude erisuguste rollide üle kirjandusteostes üldiselt.

• 23.–24. novembril korraldati Tartus konverents „Kvantitatiivne pööre keeleteaduses – mis saab teooriast?”. See oli viies konverents sarjast „Teoreetiline keeleteadus Eestis”. Kutsutud esinejad olid professor Martin Ehala (TÜ, Helsingi ülikool), kes pidas videoettekande „Metroolingvistika olemus ja selle kriitiline analüüs”, Virve-Anneli Vihman (TÜ, „Mida saavad lapsed meile öelda teooria kohta?”) ja Liina Lindström (TÜ, „Kvantitatiivne dialektoloogia ja keelekontaktid”). Ettekannetega esinesid Haldur Öim („Teoreetiline keeleteadus ja kvantitatiivsed meetodid”), Ene Vainik („Kas inimnäoline keeleteadus on võimalik”), Marge Käsper („Unistus „Automaatsest diskursuseanalüüsist” ja selle arendusi võrdlemise tarvis prantsuse keele kontekstist”), Merike Jürna („Empiiriline vajadusanalüüs paralleelkeelsuspoliitika taustal Kopenhaageni ülikooli näitel”), Mare Kitsnik („Õppija-keelekorpus – kas imevahend eesti keele

kui teise keele õppe arendamiseks?”), Pille Eslon, Kais Allkivi, Jekaterina Trainis („Mis saab teooriast? Mõtteid lingvistilise klasteranalüüsi näitel”), Aimi Pikksaar („Introspektsioon, katsed ja mitmemõõteline statistika polüseemia uurimisel”), Kristi Lõuk („Inimuuringutest ja eetikakomiteest”), Mari Uusküla („Loetelukatse ja nimeandmiskatse psühholingvistika meetodina – röö mud, mured ja piirangud”), Arvi Tavast („Kvantitatiivse leksikaalse ressursi andmemudel: kompromiss soovide ja võimaluste vahel”), Mari Kruse („Keeltevahelise transferentsi empiirilise uurimise võimalustest kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete meetoditega”), Heiki-Jaan Kaalep, Kadri Muischnek („Kasutussagedus keelesüsteemi defineeriva tunnusena”), Eva Liina Asu-Garcia, Pärtel Lippus („Kvantitatiivsus foneetika – kas saame rääkida pöördest?”), Peeter Tinitis („Replikatsioonikriisist ja selle mõjust teadusele väikeses kogukonnas”), Mari Aigro („Teooria kaitseks”) ja Jane Klavan („Kognitiivne keeleteadus arvude rägastikus”). Doktorantide sessioonil esinesid Anton Malmi, Olga Loitšenko, Maria Reile, Helen Hint, Andra Rumm, Merli Kirsimäe ja Anu Kalda.

• 24. novembril leidis sarjas „ERA tuleb külla” aset seminar Paides, mille ERA korraldas koostöös SA Ajakeskusega Wittenstein ja Järvamaa Muuseumiga. Esinesid Risto Järv („Eestimaa südamest ja rahvaluulearhiivist”), Mari-Ann Rimmel („Meenutusi Järvamaa kohapärimuse teekonnast arhiivianndmebaasi ja raamatusse”), Liina Saarlo („Rahvaluulekogud kogukonnale: Kesk-Eesti pillilugude ja Peetri regilaulude veebivärvad”) ja Janika Oras („Kohtumised laulumaaailmades”).

• 28. novembril toimus Tallinnas Eesti Keele Instituudis sügisseminar „Soome-ugri kirjasõna muutuv asjas”. Esinesid János Pusztay (Loránd Eötvösi ülikool, Budapest; Filosoof Konstantini ülikool, Nitra, „Keele arendamise ja säilimise vahend: terminoloogia”), Jaak Prozes (Fenno-Ugria Asutus, „Venemaa soome-ugri rahvaste rahvuskeeled XXI sajandi ajakirjanduses ja kirjanduses”),

Sven-Erik Soosaar (EKI, „Kasutamata võimetus – Vikipeedia kui soome-ugri keelte arengumootor”), Heikki Hurta (Kodumaa Keelte Keskus, Helsingi, „Soome murrete sõnaraamat muutub ajas”), Jack Rueter (Helsingi ülikool) ja Olga Erina („Ersän sanaston rikastumiskeinot, viime vuosikymmenten sanakirjoissa ja sanastoissa”), Heinike Heinsoo (TÜ, „Kuidas kirjutada? Mida kirjutada? Kellele kirjutada? Mõtteid seoses vadja kirjakeelega”), Jüri Viikberg (EKI, „Õpetlik murdegrammatika. Pilklähteainesele”), Ellen Niit (TÜ, „Märksõnadest Saaremaa murdesõnastikus”) ja Sulev Iva (Võru Instituut, „Võro kiil internetih”).

• 28. novembril toimunud Eesti Kirjandusmuuseumi teisipäevaseminaril kõneles Aimar Ventsel teemal „Mõtteid välitöömaterjalide interpreteerimisest”.

• 29. novembril Tallinnas peetud Hõimuklubi õhtul „Saami poliitika ja kodanikualgatused Soomes” esinesid Soome saami parlamendi Sámediggi liikmed Pentti Pieski ja Áslat Holmberg ning Soome saami noorteühenduse SSN esinaine Petra Laiti. Nad tutvustasid saamide kui Soome põlisrahva poliitilist elukorraldust ja kodanikuühiskonda ning andsid ülevaate sellest, mis on praegu kõige aktuaalsemad teemad saamide jaoks.

• 29. novembril Tartus toimunud Õpetatud Eesti Seltsi koosolekul esines Sten-Erik Tammemäe teemal „Soome ja eesti teaduslike seltside koostööst aastatel 1918–1940”. Ettekandja käsitles teaduslike seltside vahelise koostöö mooduseid ja näiteid nende avaldumisest erinevates valdkondades, samuti vaatles ta sidemete tugevnemist sajandi algusest alates kuni nende katkemiseni Teise maailmasõja sündmustega ning seda, mil määral sidemete tihedus valdkonniti erines.

• 29. novembril pidas Mihály Hoppál Tartus külalisloengu „Influence of the

Tartu-Moscow semiotic school on Hungarian ethnosemiotics”. Ürituse korraldas kultuuriteaduste ja kunstide doktorikool.

• 29. novembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse biograafika töörühma seminar, kus esines Kairit Kaur teemal „Baltisaksa autobiograafiatest kuni ca 1840. aastani”.

• 29. novembril korraldas ERA koos MTÜ-ga Eesti Kohapärimuse Keskus sarjas „ERA tuleb külla” Raplas seminari. Esinesid Kadri Tamm („Matthias Johann Eisen ja tema rahvaluulekogu”), Ave Goršič („Killukesti ERA ajaloo”), Mari Sarv („ERA virtuaalsed sisse- ja väljapääsud”), Jüri Metsalu („Meeleolukaid momente ERA kohapärimuse töörühma välitöödel”) ja Mall Hiimäe („Hingedaeg meie looduses ja rahvapärimuses”).

• 30. novembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Akadeemilise Rahvaluule Seltsi 15. sügiskonverents „Välitööd väärtuste skaalal”. Esinesid Mall Hiimäe („Ood osalusvaatlusele”), Anu Korb („Siberi välitööpäevikud arhiivis ja valikutest nende publitseerimisel”), Madis Arukask, Eva Saar, Käbi Suvi („Välitööd Venemaa keelesugulaste juures: muutuvad olud, püsivad väärtused?”), Marika Alver, Liina Lepik („Terroristid või ususekt: Eesti Kunstiakadeemia ekspeditsioon 1949. aastal küüditatute jälgedes Siberisse”), Hanna-Maria Mets, Marija Toomjõe, Rauno Juntson, Karl-Johannes Kõiv („Välitööpraktika Mõnistesse ja Setumaale”), Mare Kalda („Meemimered ja viraliväljad. Internetimeemid rahvaluulekoguja töölaual(e)”), Anastasiya Fiadotova („Etic and emic approach to values in humour research fieldwork”) ja Alena Leshkevich („Researching calendar holidays in modern Belarus: Traditional festivals, performative practices and intangible cultural heritage”).